

Boverkets allmänna råd (2012:7) om funktionskontroll av ventilationssystem;

Utkom från trycket
den 15 februari 2012

beslutade den 14 februari 2012.

Detta är allmänna råd till 5 kap. 2–6 §§ plan- och byggförordningen (2011:338), PBF.

De allmänna råden innehåller generella rekommendationer om tillämpningen av 5 kap. 2–6 §§ i ovannämnda förordning.

De allmänna råden föregås av texten Allmänt råd och är tryckta med mindre och indragen text.

Till plan- och byggförordningen (2011:338)

5 kap. 2 § 1

Allmänt råd

Vid den första besiktningen bör kontrolleras att ritningar och projekteringshandlingar har följts och att ventilationen är rätt injusterad och fungerar på ett tillfredsställande sätt. Det bör också kontrolleras att det inte uppstår s.k. kortslutningseffekter mellan till- och frånluft i rum, att det inte förekommer olämplig utformning och placering av uteluftsintag samt dragproblem, fuktproblem, dålig lukt eller ljud från ventilationssystemet. Vidare bör det kontrolleras att det finns tillräckligt utrymme för kontinuerlig skötsel och underhåll av ventilationssystemet.

Underlag för besiktningen bör vara projekteringshandlingar, relationsritningar över ventilationssystemet samt instruktioner och skötselanvisningar. Om ventilationssystemet inte stämmer överens med dessa handlingar eller några handlingar saknas bör funktionskontrollanten uppmana byggnadsägaren att tillhandahålla korrekta handlingar.

Funktionen hos fläktar och aggregat bör kontrolleras liksom driftsdata och att ingående komponenter i luftbehandlingsaggregatet överensstämmer med besiktningssunderlaget.

Vid en kontroll av luftflöden i ett mekaniskt ventilationssystem bör först totalflödena kontrolleras och viktiga mätpunkter väljas. Mätpunkterna markeras lämpligen på relationsritningen och på ventilationskanalerna för att underlätta vid nästa kontrolltillfälle. Därefter mäts delflöden i huvudkanaler och i don.

5 kap. 2 § 2

Allmänt råd

Ventilationssystemet bör kontrolleras okulärt i sin helhet, så att kanaler och tillhörande anordningar inte har föroreningar som kan försämra funktionen hos systemet eller inommiljön på annat sätt. Om föroreningar upptäcks i ventilationssystemet bör funktionskontrollanten anmärka på och notera detta i protokollet.

5 kap. 2 § 3

Allmänt råd

Instruktioner och skötselanvisningar bör innehålla

- orienteringsplan (alternativt situationsplan) där ventilationssystemets placering framgår,
- översiktsschema över byggnadens luftbehandlingssystem,
- driftkort på ventilationsaggregat och frånluftsfläktar,
- flödesschema,
- funktionsanvisningar, och
- skötselanvisningar för t.ex. filter- och kilrembyte, rensning av kanaler och rengöring av don.

För enklare ventilationssystem av typ frånluft (F) eller självdrag (S) kan driftkort användas i stället för fullständiga instruktioner. För de delar av ventilationssystem som avses regleras, manövreras eller rengörs av boende eller annan brukare bör det finnas en uppsatt bruksanvisning.

5 kap. 2 § 4

Allmänt råd

I de fall byggherren har valt att ställa högre krav på ventilationssystemet än vad som ställs i gällande föreskrifter bör kontrollen också avse att systemet fungerar på det avsedda sättet.

5 kap. 3 § 1

Allmänt råd

Vid den återkommande besiktningen bör underlaget för besiktningen vara instruktioner och skötselanvisningar samt relationsritningar över ventilationssystemet. Relationsritningar kan finnas i byggnadsnämndens arkiv.

Om ventilationssystemet inte stämmer överens med relationshandlingarna bör funktionskontrollanten uppmana byggnadsägaren att tillhandahålla korrekta handlingar.

Funktionen hos fläktar och aggregat bör kontrolleras liksom driftsdata och att ingående komponenter i luftbehandlingsaggregatet överensstämmer med besiktningsunderlaget.

Vid en kontroll av luftflöden i ett mekaniskt ventilationssystem bör först totalflödena kontrolleras och viktiga mätpunkter väljas. Därefter mäts delflödena i huvudkanaler och i don.

Ventilationssystemet bör kontrolleras okulärt i sin helhet så att kanaler och tillhörande anordningar inte har föroreningar som kan sätta ned ventilationens funktion eller skada innemiljön på annat sätt. Om föroreningar upptäcks i ventilationssystemet bör funktionskontrollanten anteckna denna brist i protokollet.

Instruktioner och skötselanvisningar bör innehålla

- orienteringsplan alternativt situationsplan där ventilationssystemets placering framgår,
- översiktsschema över byggnadens luftbehandlingssystem, driftkort på ventilationsaggregat och frånluftsfläktar,
- flödesschema,
- funktionsanvisningar, och
- skötselanvisningar för t.ex. filter- och kilrembyte, rensning av kanaler och rengöring av don.

I de fall byggherren har valt att ställa högre krav på ventilationssystemet än vad som ställdes i gällande föreskrifter bör kontrollen också avse att systemet fungerar på det avsedda sättet.

Om ventilationssystemets kapacitet inte är anpassad till den faktiska verksamheten i byggnaden, bör funktionskontrollanten upplysa byggnadsägaren om detta. Vidare bör kontrollanten notera förhållandet i protokollet och hänvisa till krav som finns i arbetsmiljölagstiftningen och i miljöbalken. Motsvarande upplysningar bör lämnas och anteckningar göras om exempelvis uteluftsintagen är olämpligt placerade med hänsyn till ändrade förhållanden såsom ökad trafik eller om ventilationssystemet är svårt att underhålla och sköta.

5 kap. 3 § 2

Allmänt råd

Möjliga energieffektiviserande åtgärder i ventilationssystemet bör föreslås med utgångspunkt från sådan funktion- och energipåverkan som lätt kan bedömas och antecknas i protokollet.

5 kap. 4 §

Allmänt råd

Av protokollet bör framgå

- funktionskontrollant och behörighet,
- tidpunkt för besiktningen,
- fastighetsbeteckning, byggnadens adress, byggnadens ägare, byggnadskategori, typ av ventilationssystem, vilket eller vilka ventilationssystem som kontrollen omfattar, installationsår och driftstider,
- om projekteringshandlingar samt instruktions- och skötselanvisningar finns,
- omfattningen av besiktningen (i de fall byggnaden har fler än ett ventilationssystem) samt eventuella anmärkningar om brister och i vilket ventilationssystem bristerna finns,
- en slutsats (vid första besiktningen) om huruvida ventilationssystemet överensstämmer med gällande föreskrifter och om det fungerar på det sätt som är avsett,
- en slutsats (vid återkommande besiktning) om huruvida ventilationssystemet i huvudsak överensstämmer med gällande föreskrifter när ventilationssystemet togs i bruk och om det fungerar på det sätt som det är avsett, och
- övriga upplysningar till byggnadsägaren.

Vid återkommande besiktning bör funktionskontrollanten:

- Uppmana byggnadens ägare att tillhandahålla korrekta handlingar/ritningar om ventilationssystemet inte stämmer överens med projekteringshandlingar eller relationsritningar.
- Upplysa byggnadens ägare om de krav som finns i arbetsmiljölagstiftningen och i miljöbalken och notera i protokollet om ventilationssystemets kapacitet inte är anpassad till den faktiska verksamheten i byggnaden.

Resultatet från undersökningarna av energisparåtgärder, åtgärdsförslagen och uppgifter om ventilationssystemets luftflöden, driftstider och installerade effekter bör redovisas samlat i protokollet.

5 kap. 5 § 1

Allmänt råd

Byggnadsägaren bör göra protokollet tillgängligt för den oberoende energiexpert som ska utföra energideklaration för byggnaden.

5 kap. 5 § 2

Allmänt råd

Av intyget bör även framgå

- fastighetsbeteckning och adress,
- vilka ventilationssystem som har kontrollerats,
- funktionskontrollantens namn och behörighet,
- om kontrollen föranlett anmärkningar, och
- var protokollet över kontrollen finns.

5 kap 6 §

Allmänt råd

Innehåller byggnaden flera ventilationssystem bör intyget om kontroll av respektive system anslås i respektive trapphus. Alternativt bör intyget anslås i huvudentrén. I förekommande fall bör intyget placeras i anslutning till anslagen Sammanfattning av energideklaration (lag (2006:985) om energideklaration för byggnader).

Dessa allmänna råd gäller från och med den 1 mars 2012, och ersätter Boverkets allmänna råd (2008:2) om funktionskontroll av ventilationssystem.

På Boverkets vägnar

JANNA VALIK

Anette Martinsson Lindsten